

dr hab. Marek Cupryjak
Katedra Studiów nad Bezpieczeństwem
Instytut Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie
Uniwersytet Szczeciński
Tel. 606464742
doktorusm@gazeta.pl

Szczecin, dnia 10. 07. 2022 r.

Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego jak również osiągnięć oraz istotnej aktywności naukowej dra Andrzeja Czopa

Recenzent oświadcza, że nie posiada żadnych interesów w odniesieniu do recenzowanego dorobku naukowego, dydaktycznego, organizacyjnego, jak i istotnej aktywności naukowej a tematyka recenzowanych materiałów mieści się w głównym nurcie jego zainteresowań badawczych.

Recenzja została przygotowana na podstawie Uchwały nr 214/IV/2022 Senatu Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie z dnia 17 maja 2022 r. w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie Panu dr. Andrzejowi Czopowi

PODSTAWOWE DANE O HABILITANCIE

Pan dr Andrzej Czop, inspektor policji w stanie spoczynku, jest absolwentem Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie w 1982 roku uzyskał tytuł magistra na kierunku Prawo.

Dalszy rozwój naukowy rozpoczął w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie, na Wydziale Bezpieczeństwa Wewnętrznego, w której w 2014 roku uzyskał stopień naukowy doktora nauk społecznych w dziedzinie nauk o bezpieczeństwie na podstawie dysertacji: *Udział firm ochrony osób i mienia w zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego w Polsce.*

W czasie swojej aktywności naukowo-zawodowej zyskał doświadczenia zawodowe, dydaktyczne, organizacyjne oraz naukowe zajmując następujące stanowiska:

- Od 2017 roku adiunkt w Instytucie Nauk o Bezpieczeństwie Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie;
- Od 2015 roku do 2017 roku Dziekan Wydziału Zamiejscowego w Katowicach Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego Apeiron w Krakowie;
- Od 2010 roku do 2017 roku wykładowca w Wyższej Szkole Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie.

Przed rozpoczęciem aktywności naukowej był oficerem Policji. Awansował do stopnia inspektora Policji (pułkownika). W swojej policyjnej karierze pełnił, między innymi funkcje:

- Rzecznika prasowego Komendanta Głównego Policji;
- Naczelnika Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie;
- Naczelnika Wydziału Patologii Społecznych KGP;
- Naczelnika Wydziału Profilaktyki KGP;
- Radcy Komendanta Głównego Policji;
- Komendanta Komendy Rejonowej Policji Kraków – Wschód;
- Komendanta Komendy Miejskiej Policji w Krakowie.

W trakcie służby w Policji odbył szereg szkoleń zagranicznych, między innymi w:

Louisiana State University: „Community policing”, „Projektowanie strategii bezpieczeństwa”, Akademia Policyjna w Baton Rouge. „Diagnozowanie i przeciwdziałanie współczesnym zagrożeniom terrorystycznym”, Illinois State University: „Tworzenie lokalnych koalicji na rzecz bezpieczeństwa publicznego”, Uniwersytet w Leuven: „Zapobieganie zjawiskom patologicznym oraz przestępczości nieletnich”, Ośrodek Szkolenia Policji w Gimborn: „Zarządzanie operacjami antykryzysowymi”.

Reasumując Habilitant realizuje swoją aktywność naukowo-dydaktyczną jako: nauczyciel akademicki, pełniąc funkcje kierownicze w szkolnictwie wyższym prowadzi zajęcia z przedmiotów: zwalczanie przestępczości; strategię zapobiegania przestępczości; zaginięcia osób - aspekty kryminalistyczne, kryminologiczne i prawne; taktyka i technika detektywistyczna; administracja publiczna; systemy obronne wybranych państw; podstawy kryminologii i kryminalistyki; postępowanie karne i w sprawach wykroczeń; policja w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego państwa; przestępczość zorganizowana; bezpieczeństwo ruchu drogowego; stany nadzwyczajne; udostępnianie informacji publicznych.

Godnym zwrócenia uwagi jest fakt, iż kandydat do stopnia naukowego doktora habilitowanego ma też praktyczne doświadczenia zawodowe związane z wyżej wymienionymi zagadnieniami.

Osiągnięcia naukowe Habilitanta

Należy zauważyć, że Habilitant jest autorem trzech monografii i współautorem kolejnych trzech monografii, które mieszczą się w obszarze nauk społecznych. W pracach tych porusza istotne tematy związane z przeciwdziałaniem zagrożeniom terrorystycznym oraz z edukacją dla bezpieczeństwa. Pan dr Andrzej Czop jest również autorem redakcji naukowych – również w języku angielskim.

Samodzielne monografie:

1. *Udział firm ochrony osób i mienia w zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego w Polsce*, Katowice 2014, ISBN 978-83-64035-20-3, ss. 295;
2. *System bezpieczeństwa publicznego Rzeczypospolitej Polskiej ze szczególnym uwzględnieniem prywatnego sektora ochrony*, Kraków 2016, ISBN 978-83-64035-49-4, ss. 228.
3. *Rola specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w przeciwdziałaniu zagrożeniom terrorystycznym w Polsce*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, ISSN 2450 – 7865; ISBN 978-83-8084-632-6, Kraków 2021, ss. 310.

Współautor trzech książek:

1. *Służba Ochrony Państwa i specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne wobec współczesnych zagrożeń*, [współautor J. Cymerski], Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora, Pułtusk 2019, ISBN 978-83-7549-235-4, ss.162;
2. Czekał Ł., Czop A., Pietrzyk M., *Międzynarodowe, Regionalne i lokalne aspekty bezpieczeństwa*, Kraków 2018, Drukarnia Styl Anna Dura, ss. 143.
3. Czop A., Ambroży T., Twardosz M., *Wpływ tradycyjnego japońskiego systemu zarządzania bezpieczeństwem na kulturę bezpieczeństwa w Polsce*, Kraków 2015, ISBN 978-83-64035-36-4, ss.146.

Książka pod wspólną redakcją naukową:

1. *Badanie struktury systemu bezpieczeństwa publicznego w Polsce*, [współredaktor R. Sopilnyk] Kraków 2017, ISBN 978-83-64035-51-7, ss.180;
2. *Realizacja zadań bezpieczeństwa-jakość, prakseologia, praworządność*, [współredaktorzy J. Piwowarski, J. Kaleta], Kraków 2014, ISBN 978-83-64035-33-3, ss. 252.

Ponadto Habilitant jest autorem 42 pozycji naukowych – którymi są rozdziały w książkach, artykuły w pracach zwartych.

1. *Diagnoza kondycji firm ochrony osób i mienia oraz sytuacji zatrudnionych w nich pracowników w świetle przeprowadzonych badań empirycznych*, [w:] *Realizacja zadań bezpieczeństwa-jakość, prakseologia, praworządność*, red. J. Piwowarski, A. Czop, J. Kaleta, Kraków 2014, ISBN 978-83-64035-33-3, s. 25-59;
2. *Rola wybranych formacji rządowego podsystemu bezpieczeństwa publicznego w zapewnianiu ochrony ludności cywilnej w okresie pokoju*, [w:] *Ochrona ludności*, red. J. Piwowarski, J. Mullerova, Kraków 2015, ISBN 978-83-64035-34-0, s. 60-110;
3. *Aktualne ruchy migracyjne jako czynnik zagrożenia terrorystycznego w Europie i w Polsce* [współautor J. Piwowarski], [w:] *Policyjne siły specjalne w Polsce*, red. K. Jałoszyński, W. Zubrzycki, A. Babiński, Szczytno 2015, ISBN 978-83-7462-492-3, s. 27-47;
4. *Geneza, rozwój i zagrożenie terroryzmem islamskim w kontekście masowych ruchów migracyjnych* [współautor.: J. Piwowarski, P. Pajorski], [w:] J. Stelmach, *Reagowanie na zamachy terrorystyczne. Wybrane zagadnienia*, Difin ISBN: 978-83-8085-302-7, Warszawa 2016, s. 52-70;
5. *Przygotowanie funkcjonariuszy Samodzielnego Pododdziału Antyterrorystycznego Policji do działania w sytuacji trudnej z uwzględnieniem treningu walki wręcz* [współaut.: J. Piwowarski, M. Twardosz], [w:] *Polska Ustawa Antyterrorystyczna – Odpowiedź na zagrożenia współczesnym terroryzmem*, red. W. Zubrzycki, K. Jałoszyński, A. Babiński, Szczytno 2016, ISBN 978-83-7462-372-8, s. 613-635;
6. *Ocena efektywności udziału firm ochrony osób i mienia w systemie powszechnego bezpieczeństwa w aspekcie koniecznych zmian w prawie publicznym* (w języku rosyjskim), [w:] *Racionalizacia Verejnej Spravy*, red. M. Sabayova, K. Kralikova, Bratislava-Akademia Policajneho Zboru 2016, ISBN 978-80-8054-670-0, s. 29-39,

7. *Przywództwo i dowodzenie w kontekście zarządzania kryzysowego*, [współaut.: W. Czajkowski, J. Wąs Gubała, [w:] *Zarządzanie kryzysowe problemy, wyzwania, kierunki doskonalenia*, red. I. Denysiuk, Z. Sobejko, Akademia Sztuki Wojennej, Warszawa 2017, ISBN 978-83-7523-569-2;
8. *Kultura moralno-etyczna jako fundament skuteczności polskiej Policji*, [współaut.: J. Piwowarski], [w:] *225 lat policji w Polsce, Policja współczesna*, red. P. Majer, M. Seroka, Olsztyn 2017, ISBN 978-83-947769-0-9, ss. 187-203;
9. *Poziom przygotowania wielkopowierzchniowych obiektów handlowych do zamachów terrorystycznych ze szczególnym uwzględnieniem ataków z użyciem broni chemicznej* [współaut.: Czop K.], [w:] *Bezpieczeństwo antyterrorystyczne budynków użyteczności publicznej, Analiza-Diagnoza-Case Study*, red. B. Wiśniewska Paż, M. Szostak, J. Stelmach, s. Toruń 2018, ISBN: 978-83-8019-973-6, s. 117-138;
10. *Prywatny sektor ochrony niedocenianym elementem w zarządzaniu bezpieczeństwem wewnętrznym w Polsce* [w:] *Współczesne uwarunkowania zarządzania bezpieczeństwem wewnętrznym państwa*, red. J. Falecki, R. Kochańczyk, P. Sowizdraniuk, Katowice 2018, ISBN 978-83-934380-8-2, s. 209-224;
11. *The tasks of Self-governments in the mission of providing security to local communities*, [w:] *International and national security: politics, information, ecology, economy, Collective monograph*, Kijów 2018, ISBN: 978-966-8398-55-1, s. 22-36;
12. *Policja* [w:], *Vademecum Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, R. Klepka, R. Kopeć, Kraków 2018, ISBN 978-83-65705-83-9, s. 524-528;
13. *Przestępczość* [w:] *Vademecum Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, R. Klepka, R. Kopeć, Kraków 2018, ISBN 978-83-65705-83-9, s. 555-560;
14. *Wybrane zagrożenia terroryzmem islamskim – diagnozai proponowane kierunki działań*, [w:] *Bezpieczeństwo Współczesnego państwa. Część 1. Wymiar międzynarodowy*, red. J. Falecki, P. Łubiński, Kraków 2019, s. 11-30, ISBN: 978-83-952578-5-8;
15. *Centrum Eksperckie NATO ds. Komunikacji Strategicznej* [współaut.: M. Pietrzyk], [w:] *Vademecum Bezpieczeństwa Informacyjnego*, t.1, red. O. Wasiuta, R. Klepka, AT Wydawnictwo–Wydawnictwo Libron, Kraków 2019, ISBN 978-83-66445-07-9, ISBN 978-83-66269-24-8, s. 157-162;
16. *Cyfrowa konwencja Genewska* [współaut.: Pietrzyk M.], [w:] *Vademecum Bezpieczeństwa Informacyjnego* t. 1, red., O. Wasiuta, R. Klepka, AT Wydawnictwo–Wydawnictwo Libron, Kraków 2019, ISBN 978-83-66445-07-9, ISBN 978-83-66269-24-8, s. 157-162;
17. *Centrum Doskonalenia Obrony Przed Cyberatakami*, [w:] *Vademecum Bezpieczeństwa Informacyjnego* t.1, red., O. Wasiuta, R. Klepka, AT Wydawnictwo–Wydawnictwo Libron, Kraków 2019, ISBN 978-83-66445-07-9, ISBN 978-83-66269-24-8, s. 154-157;
18. Czop. A., *Prawne aspekty zwalczania cyberprzestępczości w Polsce*, [w:] *Vademecum Bezpieczeństwa Informacyjnego* t. 2, red., O. Wasiuta, R. Klepka, AT Wydawnictwo–Wydawnictwo Libron, Kraków 2019, ISBN 978-83-66445-07-9, ISBN 978-83-66269-24-8, s. 144-149;

19. *Strategia cyberbezpieczeństwa USA*, [w:] *Vademecum Bezpieczeństwa Informacyjnego* t. 2, red., O. Wasiuta, R. Klepka, AT Wydawnictwo–Wydawnictwo Libron, Kraków 2019, ISBN 978-83-66445-07-9, ISBN 978-83-66269-24-8, s. 403-409;
20. *Wojna psychologiczna*, [w:] *Vademecum Bezpieczeństwa Informacyjnego* t. 2, red. O. Wasiuta, R. Klepka, AT Wydawnictwo–Wydawnictwo Libron, Kraków 2019, ISBN 978-83-66445-07-9, ISBN 978-83-66269-24-8, s. 558-562;
21. *Rola firm ochrony osób i mienia w zapewnianiu bezpieczeństwa społeczności lokalnych w Polsce*, [w:] *Administracja porządku publicznego i bezpieczeństwo społeczności lokalnych*, red. Piotr Lewandowski, Jakub Bieniek, Wydawnictwo: Akademia Sztuki Wojennej, ISBN: 978-83-7523-684-2, Warszawa 2019,
22. *Ewolucja współczesnego terroryzmu – nowe zagrożenia i wyzwania* [w:] *Uwarunkowania współczesnego środowiska bezpieczeństwa*, red. R. Bielawski, D. Domalewska, Warszawa 2020, ISBN 978-83-7523-789-4, s. 47-67;
23. *Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego* [w:] *Encyklopedia Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, S. Wasiuta, Tom 1, Libron, ISBN 978-83-66269-49-1, Kraków 2021, s. 40-46;
24. *Centralne Biuro Śledcze Policji*, [w:] *Encyklopedia Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, S. Wasiuta, Tom 1, Libron, ISBN 978-83-66269-49-1, Kraków 2021, s. 694-701;
25. *Centrum Doskonalenia Obrony przed Cyberatakami*, [w:] *Encyklopedia Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, S. Wasiuta, Tom 1, Libron, ISBN 978-83-66269-49-1, Kraków 2021, s. 204-709;
26. *Centrum Eksperckie NATO ds. Komunikacji Strategicznej* [współaut.: M. Pietrzyk], [w:] *Encyklopedia Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, S. Wasiuta, Tom 1, Libron, ISBN 978-83-66269-49-1, Kraków 2021, s. 709-714;
27. *Cyfrowa Konwencja Genewska*, [współaut.: M. Pietrzyk], [w:] *Encyklopedia Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, S. Wasiuta, Tom 1, Libron, ISBN 978-83-66269-49-1, Kraków 2021, s. 823-828;
28. *Demonopolizacja bezpieczeństwa*, [w:] *Encyklopedia Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, S. Wasiuta, Tom 2, Libron, ISBN 978-83-66269-49-1, Kraków 2021, s. 59-64;
29. *Detektywistyka*, [w:] *Encyklopedia Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, S. Wasiuta, Tom 2, Libron, ISBN 978-83-66269-49-1, Kraków 2021, s. 72-77;
30. *Europol*, [w:] *Encyklopedia Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, S. Wasiuta, Tom 2, Libron, ISBN 978-83-66269-49-1, Kraków 2021, s. 389-394;
31. *Interpol*, [w:] *Encyklopedia Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, S. Wasiuta, Tom 2, Libron, ISBN 978-83-66269-49-1, Kraków 2021, s. 651-656;
32. *Kryminalistyka*, [w:] *Encyklopedia Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, S. Wasiuta, Tom 2, Libron, ISBN 978-83-66269-49-1, Kraków 2021, s. 805-811;
33. *Kryminologia*, [w:] *Encyklopedia Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, S. Wasiuta, Tom 2, Libron, ISBN 978-83-66269-49-1, Kraków 2021, s. 818-823;
34. *Policja*, [w:] *Encyklopedia Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, S. Wasiuta, Tom 3, Libron, ISBN 978-83-66269-49-1, Kraków 2021, s. 418-422;
35. *Prawne aspekty zwalczania cyberprzestępczości w Polsce*, [w:] *Encyklopedia Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, S. Wasiuta, Tom 3, Libron, ISBN 978-83-66269-49-1, Kraków 2021, s. 493-501;

36. *Przestępczość*, [w:] *Encyklopedia Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, S. Wasiuta, Tom 3, Libron, ISBN 978-83-66269-49-1, Kraków 2021, s. 607-613;
37. *Przestępczość zorganizowana*, [w:] *Encyklopedia Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, S. Wasiuta, Tom 3, Libron, ISBN 978-83-66269-49-1, Kraków 2021, s. 622-627;
38. *Śłużba Ochrony Państwa*, [w:] *Encyklopedia Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, S. Wasiuta, Tom 4, Libron, ISBN 978-83-66269-49-1, Kraków 2021, s. 93-99;
39. *Specjalistyczne Uzbrojone Formacje Ochronne*, [w:] *Encyklopedia Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, S. Wasiuta, Tom 4, Libron, ISBN 978-83-66269-49-1, Kraków 2021, s. 128-135,
40. *Strategia Cyberbezpieczeństwa USA*, [w:] *Encyklopedia Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, S. Wasiuta, Tom 4, Libron, ISBN 978-83-66269-49-1, Kraków 2021, s. 231-238;
41. *Straż Miejska/Gminna*, [w:] *Encyklopedia Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, S. Wasiuta, Tom 4, Libron, ISBN 978-83-66269-49-1, Kraków 2021, s. 240-246;
42. *Wojna psychologiczna*, [Współaut.: O. Wasiuta], [w:] *Encyklopedia Bezpieczeństwa*, red. O. Wasiuta, S. Wasiuta, Tom 4, Libron, ISBN 978-83-66269-49-1, Kraków 2021, s. 576-581.

Habilitant jest także autorem dalszych 34 pozycji naukowych – w tym 16 obcojęzycznych – którymi są artykuły w czasopismach naukowych:

1. Piwowarski J., Czop A., *Tradycja i nowoczesność jako aspekty profilaktyki w niektórych problemach bezpieczeństwa Azji Południowo-Wschodniej*, „Zeszyt Naukowy Apeiron”, Kraków 2011, nr 5, s. 299–318. ISSN 2081 – 2906,
2. Czop A., Sokołowski M., *Prawo Siedemnastu Artykułów. Zręby japońskiej kultury administracji i zarządzania bezpieczeństwem*, „Zeszyt Naukowy Apeiron”, 2011 Kraków, nr 6, s. 121–138. ISSN 2081 – 2906,
3. Czop A., Sokołowski M., *Początki prawa i filozofii bezpieczeństwa Cesarstwa Japonii*, „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje”, nr 11, Kraków 2012, ISSN 2299-4033, s. 14-18,
4. Czop A., Gałuszka J., *Mass Events Security – Theory and Practice*, „Security Dimensions and Socio-Legal Studies”, Cracow 2012, no 7, ISSN 2299 – 4041, p. 9-19,
5. Czop A., Gałuszka J., *Risk of sexual abuse of minors and combating this phenomenon with special activities conducted by the police*, „Security Dimensions and Socio-Legal Studies”, Cracow 2012, no 8, ISSN 2299 – 4041, p. 21-30,
6. Ambroży T., Czop A., Ido Movement for culture. „Journal of Martial Arts Anthropology”, Vol. 12, no. 3 (2012), pp. 23–31. *The consequences of implementing the Law on Sport adopted 25 June 2010, with particular emphasis on sport for all and conducted cases in its area of hand-to-hand fighting*, ISSN:2084-3763,
7. Ambroży T., Czop A., Kręgulec R., *Wpływ nowej ustawy o sporcie na zachwianie kultury bezpieczeństwa, polemika*, „Security Forum”, Cracow 2012, ISBN 978-83-935353-4-7, ISBN 978-80-89608-07-2, p. 9-25,
8. Czop A., *Przemoc seksualna wobec dzieci oraz programy prewencyjne realizowane w Polsce*, „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje”, Security Forum – wydanie specjalne, nr 14, Apeiron Kraków/Eastern European Development Agency

- Podhajska 2013, ISSN 2299-4033, ISBN 978-83-64035-03-6, ISBN 978-80-89608-1-2, s. 48-60,
9. Czop A., Sokołowski M., *The foundations of law and security culture in Japan*, Security Dimensions International and National Studies from personal to global security, „Scientific Journal”, no 10, Cracow 2013, ISSN 2299-4041, p. 83-87,
  10. Czop A., Sokołowski M., *Polish police formations after the Second World War – history and present day*, „Security Economy and Law Scientific Journal”, no 1, Cracow 2013, ISSN 2299 – 4041, ISBN 978-83-64035-01-2, p.37-52,
  11. Czop A., *Evaluation of the use of personal and property protection companies for ensuring safety*, „Security Dimensions international& national studies”, no. 12, Cracow 2014, ISSN 2353-7000, s. 19-28,
  12. Czop A., *Zwalczanie i zapobieganie przestępczości pedofilskiej – aspekty praktyczne i prawne*, „Security, Economy & Law”, nr 4/2015, ISSN 2353-0669, s.34-57,
  13. Czop A., *Jakie zmiany w funkcjonowaniu i organizacji prywatnego sektora ochrony mogą wpłynąć na podniesienie bezpieczeństwa narodowego Polski – wnioski z przeprowadzonych badań*, „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje”, nr 19, Kraków 2015, ISSN 2299-4033, s.58-77,
  14. Czop A., *Proponowane zmiany w regulacjach prawnych zmierzające do podniesienia efektywności działania firm ochrony osób i mienia*, „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje”, nr 20, Kraków 2015, ISSN 2299-4033, s.164-182,
  15. Czop A., Bil J., *Zagrożenie korupcyjne w działalności firm ochrony osób i mienia*, „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje”, nr 20, Kraków 2015, ISSN 2299-4033, s.183-205,
  16. Czop A., *Proposals for changes in legal regulations aiming to improve the effectiveness of protection of persons and property companies*, „Security Dimensions International & National Studies” no. 14, Cracow 2015, ISSN 2353-7000, p. 44-54,
  17. Piwowarski J., Czop A., *The current migration as a factor of the terrorist threat in Europe and Poland*, „Security Dimensions International & National Studies”, no. 16, Cracow 2015, ISSN 2353-7000, s. 48-76,
  18. Czop A., *Methodological basis of research in security studies*, „Security Dimensions international& national studies”, no. 15, Cracow 2015, ISSN 2353-7000, s. 49-71,
  19. Czop A., Czop P., *Konieczność kompleksowych i interdyscyplinarnych działań na rzecz współczesnego bezpieczeństwa w kontekście sektorowości zagrożeń*, „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje”, nr 22, Kraków 2016, ISSN 2299-4033, s.95-112,
  20. Czop A., Czop P., *Analiza porównawcza przestępczości zorganizowanej i międzynarodowego terroryzmu*, „Kultura Bezpieczeństwa”, nr 24, (2016), ISSN 2299-4033, s. 74-91,
  21. Czop A., Sokołowski M., *Geneza i rozwój formacji policyjnych w Polsce od początków państwowości do czasów Księstwa Warszawskiego*, „Kultura Bezpieczeństwa”, nr 24, (2016), ISSN 2299-4033, s. 151-165,
  22. Czop A., *Оценка работоспособности системы публичной безопасности в Польше с особым учётом функционирования коммерческих охранных фирм*, Kultura Bezpieczeństwa. Nauka-Praktyka-Refleksje nr 21, ISSN 59-722016, 2016, s. 59–72,

23. Czop A., *Nowe uregulowania placowe jako ważny element poprawy poziomu świadczonych usług w prywatnym sektorze ochrony traktowanym jako element systemu bezpieczeństwa publicznego*, „Security Economy and Law”, nr 13, ISSN 2353-0669, s. 18-37,
24. Czop A., *Property and personal security companies as an important element of the national security system*, Security and Defence Quarterly, Issue: SDQ 2017;3(16):s.20-39,
25. Czop A., *Genesis, development and importance of private security companies in the provision of public safety in Poland*, Security and Defence Quarterly, Issue:SDQ2017;4(17):s.100-118,
26. Czop A., Juszcak A., *Factors determining hooligans crime*, Security Dimensions International & National Studies NO. 22; 2017 s.99–113,
27. Czop A., Juszcak A., *Subculture of stadium hooligans – pathology or crime?*, Security Dimensions International & National Studies NO. 21; 2017, s.142–158,
28. Piwowarski J., Czop A., *Migracijos proceso struktura europoje ir lenkijoje ir poveikis pareigunu rengimui*, „Public security and public order Scientific articles” (18), Kaunas 2017, ISSN 2029/1701, s. 30-46,
29. Czop A., Gurgul J., *Możliwość wykorzystania firm ochrony osób i mienia w zapewnianiu bezpieczeństwa w sytuacji zwiększonego zagrożenia terrorystycznego*, Security, Economy & Law Nr 4/2017 (XVII), s.106–125,
30. Czop A., *Rola jednostek samorządu terytorialnego w zapewnianiu bezpieczeństwa Publicznego*, *Wybory samorządowe – samorządowe wybory – nr 26. „e-Politikon”* (22.05.2018,) s. 204 – 233,
31. Czop A., Juszcak A., *Geneza i ewolucja subkultury pseudokibiców jako ważnego determinantu zagrożenia przestępczością w aglomeracjach*, *Annales Universitatis Pedagogicae Cracoviensis, Studia de Securitate et Educatione Civili*, nr 7, Kraków 2018, s. 258-277,
32. Czop A., *Chemical weapons as potential tools in terrorist attacks – risks and preventive action*, Security and Defence Quarterly 2019; 25 (3), s. 55–69, DOI:<https://10.35467/sdq/105638>,
33. Czop A., Juszcak A., *Pożądane kierunki zmian w obszarze zwalczania przestępczości pseudokibiców*, *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia de Securitate* 9(2) (2019)ISSN 2657-8549DOI 10.24917/26578549.9.2., s. 74-87,
34. Czop A. *Ochrona granic RP w sytuacji globalnych zagrożeń – szanse wyzwania*, *Przeгляд Policyjny (numer specjalny) rok XXIX, Szczytno 2019*, ISSN 0867-5708, s. 98-129,

Habilitant jest autorem recenzji do publikacji M. Rozwadowskiego, *Doskonalenie systemów zarządzania bezpieczeństwem ruchu drogowego*, Kraków 2014, ISBN 978-83-64035-30-2.

Habilitant brał udział w ośmiu projektach badawczych pełniąc funkcję kierownika:

- Kierownik projektu badawczego: „Badanie struktury systemu bezpieczeństwa publicznego w Polsce”, (Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie);

- Kierownik projektu badawczego – „Japońska specyfika administrowania bezpieczeństwem państwa”, (Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie);
- Kierownik projektu badawczego – „Możliwości zwiększenia udziału firm ochrony osób i mienia w zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego”, (Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie);
- Kierownik projektu badawczego: „Ochrona ludności. Wybrane zagadnienia”, (Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie);
- Kierownik projektu badawczego – „Edukacja w bezpieczeństwie”, (Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie);
- Kierownik projektu badawczego – „Zwiększenie udziału specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w zwalczaniu zagrożeń terrorystycznych”, (Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie);
- Kierownik projektu badawczego - „Optymalizacja działań w zakresie zapewniania bezpieczeństwa granicy RP”, (Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie);
- Kierownik projektu badawczego – „Przygotowanie młodzieży akademickiej do współczesnych zagrożeń terrorystycznych”, (Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie).

Istotna aktywność naukowa Habilitanta

Habilitant pełni funkcję promotora pomocniczego w Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, w przewodzie doktorskim mgr. Adama Myślickiego, który przygotowuje dysertację na temat: *Wpływ sytuacji geopolitycznej w Ukrainie na bezpieczeństwo polskich placówek dyplomatyczno-konsularnych.*

Habilitant bierze udział w pracach komitetów redakcyjnych i radach naukowych czasopism:

- Redaktor wydań tomów kwartalnika „*Security, Economy & Law*”;
- Redaktor tematyczny w dziedzinie Prawa i członek Rady Recenzentów kwartalnika „*Security, Economy & Law*”;
- Recenzent w czasopismach: „*Security Dimensions*” oraz „*Kultura Bezpieczeństwa – Praktyka-Refleksje*”;
- Redaktor tematyczny - Bezpieczeństwo wewnętrzne w *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis „Studia de Securitate”*, ISSN 2657-8549.

Habilitant aktywnie uczestniczył w szeregu przedsięwzięć z obszaru bezpieczeństwa wykonanych na zamówienie instytucji publicznych i przedsiębiorców:

- Opracowania dotyczące: organizacji, funkcjonowania, powiązań oraz kondycji finansowej przedsiębiorstw dokonywane na zlecenie podmiotów gospodarczych;
- Audyty systemów bezpieczeństwa fizycznego obiektów podlegających obowiązkowej ochronie, z uwzględnieniem: przeglądu zastosowanych w obiekcie zabezpieczeń: technicznych, budowlanych, mechanicznych, elektronicznego systemu sygnalizacji włamania i napadu (SSWiN), elektronicznego systemu kontroli dostępu (KD), telewizyjnego systemu dozoru (CCTV), elektronicznego systemu ochrony obwodowej (bariery podczerwieni). Analiza zastosowanych w obiektach rozwiązań, w zakresie ochrony fizycznej wykonywanej przez pracowników ochrony oraz wypracowanie ocen i wniosków;
- Opracowanie oceniające zastosowane rozwiązania techniczne i organizacyjne przeciwdziałające przestępstwom przeciwko życiu, zdrowiu i mieniu wraz z rekomendacjami ukierunkowanymi na minimalizację ryzyka wystąpienia lub całkowitego wyeliminowania tych zagrożeń, w czasie trwania „XXXI Światowych Dni Młodzieży Kraków 2016”;
- Opracowanie ramowych założeń zabezpieczenia obiektów podlegających obowiązkowej ochronie zawierające określenie: rodzaju służby ochronnej (posterunki, patrole) wraz z zakresem zadań, koniecznego wyposażenia indywidualnego pracowników ochrony, wymaganego stanu etatowego pracowników ochrony, działań organizacyjnych związanych z przygotowaniem wytypowanych pracowników do wykonywania zadań ochronnych;
- Opracowanie analizy zagrożeń dla obiektów Wodociągów Miasta Krakowa S.A. zaliczonych do infrastruktury krytycznej;
- Opracowanie „instrukcji ochrony” dla obiektów Wodociągów Miasta Krakowa S.A.;
- Opracowanie koncepcji wraz z szacunkowym kosztorysem w zakresie systemów technicznego zabezpieczenia: SSWiN (system sygnalizacji o włamaniu i napadzie), KD (kontrolę dostępu), CCTV (system telewizji przemysłowej) dla obiektów należących do sieci wodociągowej aglomeracji krakowskiej;
- Opracowanie „planów ochrony” dla obiektów Wodociągów Miasta Krakowa S.A.;
- Opracowanie „instrukcji antyterrorystycznych” dla obiektów hydrotechnicznych;
- Opracowanie instrukcji zabezpieczenia ochrony informacji niejawnych i stanowiących dane osobowe z uwzględnieniem skutecznego wyeliminowania zagrożeń związanych z podsłuchami oraz penetracją wizualną. Zdefiniowanie ryzyka utraty informacji w przypadku zaistnienia sytuacji sprzyjającej instalacji podsłuchu oraz podglądu video;
- Opracowanie planów ochrony dla zapór wodnych będących obiektami infrastruktury krytycznej zarządzanymi przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie;

- Opracowanie planów ochrony obiektów zabytkowych na wypadek wystąpienia konfliktu zbrojnego lub sytuacji kryzysowych;
- Opracowanie algorytmów zachowań personelu oraz klientów stacji paliw w sytuacji zaistnienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym;
- Opracowanie procedur postępowania personelu stacji paliw w sytuacjach wystąpienia zagrożeń zdarzeniami o charakterze kryminalnym;
- Opracowanie programu tzw. „Top Lista” umożliwiającego analizę kradzieży paliw na podstawie zapisów z monitoringu wizyjnego. Program pozwala na typowanie wielokrotnych sprawców kradzieży paliw, wykazywanie powiązań osób działających w grupach przestępczych oraz gromadzenie materiału dowodowego do postępowań przygotowawczych;
- Opracowanie planów zabezpieczenia stacji paliw w sytuacji zwiększonego zagrożenia w związku z „Euro 2012” i „Światowymi Dniami Młodzieży Kraków 2016”;
- Opracowanie projektu zapewnienia bezpieczeństwa „VIP” (goście sponsora strategicznego – BP Castrol K.K.) w trakcie Euro 2012. Udział w Komitecie organizacyjnym tej imprezy;
- Opracowanie analiz ryzyka oraz rekomendowanie działań zabezpieczających dla podmiotów gospodarczych realizujących inwestycje związane z budową obiektów sportowych – Euro 2012, w Polsce.

Reasumując: Pan dr Andrzej Czop wykazał się istotną aktywnością naukową, która upoważnia do dalszego postępowania habilitacyjnego.

Ocena osiągnięć dydaktycznych i organizacyjnych

Habilitant swoje zainteresowania badawcze skupia na współczesnym terroryzmie, jego ewolucji, uwarunkowaniach, metodach i formach działania terrorystów oraz możliwości skutecznego zapobiegania i zwalczania tego zjawiska.

Efektem prowadzonych w tym obszarze badań był cykl wielu prac i artykułów naukowych, które ze względu na ich zakres przedmiotowy zostały podzielone na cykle tematyczne. Każdy z nich może być traktowany odrębnie, ale merytorycznie stanowią one spójną całość i pozwalają na ujęcie zjawiska terroryzmu w sposób kompleksowy dający możliwość odpowiedzi na szereg szczegółowych problemów badawczych.

- W badaniach nad współczesnym terroryzmem w sytuacji globalizacji zajął się ustaleniem wpływu procesów migracyjnych na poziom zagrożenia aktami o charakterze terrorystycznym w Europie i w Polsce.
- W badaniach nad terroryzmem zajął się także ustaleniem sposobów i metod działania współczesnych terrorystów, tak by zdiagnozować te najgroźniejsze i określić możliwości ich skutecznego zwalczania.
- Za istotną kwestię w zwalczaniu aktów o charakterze terrorystycznym uznał odpowiednie wyszkolenie funkcjonariuszy samodzielnych pododdziałów antyterrorystycznych Policji, które mają za zadanie likwidację takich zagrożeń.

- Przeprowadził badania mające na celu: ustalenie aktualnego poziomu zagrożenia zjawiskiem terroryzmu islamskiego, dokonanie jego charakterystyki i zaproponowanie kierunków działań mogących przyczynić się do jego skutecznego zwalczania.
- Przeprowadził także badania nad możliwością wykorzystania prywatnego sektora ochrony do zapewniania bezpieczeństwa terrorystycznego obiektów, obszarów i urzędzeń, zwłaszcza tych podlegających obowiązkowej ochronie przez SUFO oraz stanowiących infrastrukturę krytyczną państwa.
- Przeprowadził proces badawczy ukierunkowany na ustalenie relacji zachodzących pomiędzy organizacjami terrorystycznymi, a zorganizowanymi grupami przestępczymi.
- Przeprowadził także w Instytucie Nauk o Bezpieczeństwie UP w Krakowie badania naukowe, „Optymalizacja działań w zakresie zapewniania bezpieczeństwa granicy RP” (kierownik projektu), których celem było wskazanie zmian, które winny zostać wprowadzone dla zwiększenia efektywności służb specjalnych, w obszarze zabezpieczenia granicy Polski.

Jest promotorem dziesięciu prac licencjackich i dziewięciu magisterskich z zakresu bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego.

Brał udział w Komitecie organizacyjnym międzynarodowych i krajowych konferencji naukowych:

- Security Forum Cracow 2012 (Kraków 08.11. – 09.11. 2012 r.) – członek komitetu organizacyjnego;
- Self – Improvement and Security (Kraków 08. 05. – 09. 05. 2014 r.) - członek komitetu organizacyjnego;
- Międzynarodowa Konferencja Security Forum Cracow 2014 (Kraków 07.11.2014 r.) – członek komitetu naukowego;
- Międzynarodowa Konferencja Funkcje teorii nauk o bezpieczeństwie (Kraków 08. 10. – 09. 10. 2014 r.) - członek komitetu naukowego;
- Międzynarodowa Konferencja The way of fight. Self – improvement and security (Kraków 08. 05. 2015 r.) – członek komitetu naukowego;
- Międzynarodowa Konferencja Security Forum 2015 (Kraków 16. 12. 2015 r.) – członek komitetu naukowego;
- X Międzynarodowa Konferencja Security Forum Cracow (Kraków 02.- 03. 06. 2016) – członek komitetu naukowego;
- XI Międzynarodowa Konferencja Security Forum Cracow (Kraków, 06.– 07. 06. 2017) – członek komitetu naukowego;
- I Krajowa Konferencja Naukowa Bezpieczeństwo wewnętrzne – strategia i zarządzanie (Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków, 15.12.2017 r.) – członek komitetu organizacyjnego.

Habilitant wygłosił następujące referaty na międzynarodowych i krajowych konferencjach tematycznych:

1. Międzynarodowa Konferencja Security Forum Katowice 2014 (Katowice 06.11. 2014 r.), referat: *Diagnoza kondycji firm ochrony osób i mienia oraz sytuacji zatrudnionych w nich pracowników w świetle przeprowadzonych badań empirycznych*;
2. Międzynarodowa Konferencja Funkcje teorii nauk o bezpieczeństwie (Kraków 08. 10. – 09. 10. 2014 r.), referat: *Metodologia badań w naukach o bezpieczeństwie*;
3. Międzynarodowa Konferencja The way of fight. Self – improvement and security (Kraków 08. 05. 2015 r.), referat: *Wpływ tradycyjnego japońskiego systemu zarządzania bezpieczeństwem na kulturę bezpieczeństwa w Polsce*;
4. Międzynarodowa Konferencja Security Forum 2015 (Kraków 16. 12. 2015 r.), referat: *Proponowane zmiany w regulacjach prawnych zmierzające do podniesienia efektywności działania firm ochrony osób i mienia*;
5. Ogólnopolska konferencja naukowa - Zadania, rola i wyzwania podmiotów państwa w realizacji dyspozycji ustawy antyterrorystycznej (WSPol. Szczytno 21.09. 2016 r.) Referat: *Przygotowanie funkcjonariuszy Samodzielnego Pododdziału Antyterrorystycznego Policji do działania w sytuacji trudnej z uwzględnieniem treningu walki wręcz*;
6. Ogólnopolska konferencja naukowa - Siły Zbrojne w walce z terroryzmem (Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych), Wrocław 05. - 06. 04. 2016 r.);
7. Międzynarodowa Konferencja Bezpieczeństwa (4-5. 02. 2016) - Bratysława-Akademia Policajneho Zboru; referat: *Ocena efektywności udziału firm ochrony osób i mienia w systemie powszechnego bezpieczeństwa w aspekcie koniecznych zmian w prawie publicznym*;
8. Międzynarodowa Konferencja Complex Systems Security Management 2016 (Liptovsky Mikulas, Slovenska Republika, 22 – 26. 02. 2016 r.), referat: *Firmy ochrony osób i mienia jako element systemu bezpieczeństwa publicznego Rzeczypospolitej Polskiej*;
9. Zarządzanie kryzysowe w Polsce. Kierunki doskonalenia i rozwoju (Akademia Obrony Narodowej, Warszawa 19. 05. 2016 r.);
10. X Międzynarodowa Konferencja Security Forum Cracow (Kraków 02. – 03. 06. 2016 r.), referat: *Geneza, rozwój i znaczenie prywatnych firm ochrony w zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego w Polsce*;
11. XI Międzynarodowa Konferencja Security Forum Cracow (Kraków, 06. – 07. 06. 2017 r.), referat: *Demonopolizacja bezpieczeństwa państwa, ze szczególnym uwzględnieniem roli firm ochrony osób i mienia jako nowego elementu w systemie bezpieczeństwa publicznego*;
12. Ogólnopolska konferencja naukowa – *Bezpieczeństwo antyterrorystyczne budynków użyteczności publicznej*, (Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 21-22. 11. 2017 r.), referat: *Poziom przygotowania wielkopowierzchniowych obiektów handlowych do zamachów terrorystycznych ze szczególnym uwzględnieniem ataków z użyciem broni chemicznej*;
13. I Krajowa Konferencja Naukowa Bezpieczeństwo wewnętrzne– strategia i zarządzanie (Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków, 15.12.2017 r.), referat: *Prywatny sektor ochrony niedocenianym elementem w zarządzaniu bezpieczeństwem wewnętrznym w Polsce*;
14. Konferencja naukowa Wydziału Prawa SWPS i Akademii Sztuki Wojennej Administracja porządku publicznego i bezpieczeństwo społeczności lokalnych (Warszawa

30.11.2017 r.), referat: *Rola firm ochrony osób i mienia w zapewnianiu bezpieczeństwa społeczności lokalnych*;

15. The Conference on Genocide 2018, Kraków 6 - 7 grudzień 2018 r. uczestnik;
16. III Międzynarodowa Konferencja Współczesne Uwarunkowania Bezpieczeństwa Państwa Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków, 21.05. – 22.05.2018 r., referat: *Wybrane zagrożenia terroryzmem islamskim – diagnoza i proponowane kierunki działań*;
17. II International Scientific and Practical Conference: Information War as a New Dimension of Geopolitical Rivalization, organizator - Ukrainka Eastern European National University (International Relations Faculty) oraz Instytut Nauk
18. Bezpieczeństwie UP, Świtez (Ukraina), 3-4 czerwca 2019 roku, referat: *Prawne aspekty zwalczania cyberprzestępczości w Polsce*;
19. IV Międzynarodowy Kongres Bezpieczeństwa, Toruń 4-6 grudnia 2019 r., referat: *Ewolucja terroryzmu islamskiego jako determinanta nowych kierunków działań antyterrorystycznych*;
20. VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa: Україна в умовах трансформації міжнародної системи безпеки, Львівський національний університет імені Івана Франка Факультет міжнародних відносин, 7 – 8 października 2020 r., referat: *Poziom przygotowania Specjalistycznych Uzbrojonych Formacji Ochronnych do zabezpieczenia obiektów strategicznych i stanowiących infrastrukturę krytyczną RP*;
21. Konferencja Międzynarodowa „Women in Defence and Security”, Kraków 31.05.2021 r, organizator Uniwersytet Pedagogiczny i Instytut Bezpieczeństwa i Rozwoju Międzynarodowego, referat: *Kobiety w Specjalistycznych Uzbrojonych Formacjach Ochronnych*.

Habilitant jest aktywnym członkiem następujących organizacji:

- International Police Association Sekcja Polska,
- Stowarzyszenia Komendantów Policji,
- Polskiego Związku Pracodawców „Ochrona”, w którym pełniłem obowiązki prezesa Oddziału Małopolska.

Za swoją działalność na rzecz bezpieczeństwa zostałem odznaczony między innymi: Brązowym Krzyżem Zasługi, Srebrną Odznaką Zasłużony Policjant, Srebrnym Medalem za Zasługi dla Obronności Kraju, Srebrnym Medalem za Zasługi dla Pożarnictwa.

Działalność dydaktyczna i organizacyjna dr Andrzeja Czopa w obszarze nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie jest znacząca.

Ocena głównego osiągnięcia naukowego

Jako główne osiągnięcie naukowe dr Andrzej Czop wskazał monografię naukową ***Rola specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w przeciwdziałaniu zagrożeniom terrorystycznym w Polsce***, wydaną nakładem Wydawnictwa Naukowego Uniwersytetu Pedagogicz-

nego w Krakowie w 2021, ISSN 2450 – 7865, ISBN 978-83-8084-632-6, ss. 310. Jej recenzentami wydawniczymi byli: dr hab. Jacek Bil, prof. Wojskowej Akademii Technicznej i prof. dr hab. inż. Janusz Kręcikij, Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego.

Wymieniona praca naukowa ma charakter analityczny i jest oparta na obszernej literaturze przedmiotu a strona metodologiczna i warsztatowa jest poprawna. Habilitant prawidłowo sformułował główny cel badań i cele szczegółowe oraz główny problem badawczy i problemy szczegółowe, adekwatna do nich jest także hipoteza robocza. Podjęty temat jest istotny ze względu na zapewnienie bezpieczeństwa państwa, ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury krytycznej i roli jaką spełnia Specjalistyczna Uzbrojona Formacja Ochronna w zakresie przeciwdziałaniu zagrożeniom terrorystycznym w naszym kraju.

Zawartość rozprawy

Rozprawa habilitacyjna liczy ogółem 310 stron tekstu w tym 20 stron bibliografii z aktami prawnymi (w tym 3 strony Aktów prawnych Unii Europejskiej dotyczących zwalczania terroryzmu). Należy z dużym uznaniem odnieść się do zaprezentowanej w pracy bogatej i aktualnej literatury przedmiotu. Podstawowy tekst składa się ze wstępu, z pięciu rozdziałów, które kończą się zakończeniem.

We wstępie Habilitant przedstawia:

Główny cel badań został zdefiniowany jako: *ustalenie możliwości wprowadzenia zmian organizacyjno-prawnych zmierzających do zwiększenia roli SUFO w obszarze zapobiegania zagrożeniom terrorystycznym w Polsce*. Przy tak przyjętym celu głównym Autor zdiagnozował stan faktyczny w oparciu o **cele szczegółowe**:

- Identyfikacja współczesnego charakteru zagrożenia bezpieczeństwa terroryzmem w odniesieniu do Rzeczypospolitej Polskiej;
- Zdiagnozowanie zagrożenia bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej atakami terroru kryminalnego;
- Określenie organizacji postępowania w obszarze działań antyterrorystycznych w Rzeczypospolitej Polskiej;
- Wskazanie roli specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych (SUFO) w zapewnianiu bezpieczeństwa wobec zagrożenia terroryzmem;
- Sformułowanie propozycji rozwiązań, które mogłyby pozwolić na zwiększenie efektywności działań specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w zapewnianiu bezpieczeństwa terrorystycznego.

Głównym problemem badawczym rozprawy jest pytanie: *jak wykorzystywany jest potencjał specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w działaniach antyterrorystycznych i jakie rozwiązania mogłyby wpłynąć na podniesienie ich efektywności?*

Natomiast **problemami szczegółowymi** są:

- Jaki jest obecnie stopień zagrożenia terroryzmem na świecie?;
- Jakie jest aktualnie zagrożenie terroryzmem w Polsce?;
- Jaki jest obecnie stopień zagrożenia atakami terroru kryminalnego w Polsce?;
- Jak zorganizowany jest system zapobiegania i zwalczania terroryzmu w Polsce?;
- Jakie zadania pełni SUFO w zapewnianiu bezpieczeństwa wobec zagrożenia terroryzmem?;

- Jakie rozwiązania należy przyjąć w celu zwiększenia roli i skuteczności SUFO w zapewnianiu bezpieczeństwa terrorystycznego w Polsce?

W odpowiedzi na **główny problem badawczy** Habilitant **sformułował hipotezę roboczą** zakładającą: *potrzebne jest wprowadzenie rozwiązań ukierunkowanych na zwiększenie roli specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w zapewnianiu bezpieczeństwa w obszarze zapobiegania terroryzmowi w Polsce.*

W konsekwencji przyjętej hipotezy głównej **sformowano następujące hipotezy cząstkowe:**

- Poziom zagrożenia aktami terroru w Polsce nie jest wysoki, ale ich wystąpienie ma charakter realny i wymaga pozostawania w stałej gotowości systemu antyterrorystycznego państwa;
- Istotnym zagrożeniem bezpieczeństwa w Polsce jest występowanie terroru kryminalnego wykorzystującego w swoich przestępczych działaniach metody tożsame z metodami stosowanymi przez organizacje terrorystyczne;
- System antyterrorystyczny w Polsce ma charakter złożony, wielopoziomowy, na który składają się zarówno organy państwa czy samorządu terytorialnego, jak i organizacje pozarządowe i podmioty komercyjne. W obszarze działań proaktywnych rola SUFO nie jest w nim dostatecznie wykorzystana;
- SUFO prowadzi stałe zabezpieczenie wszystkich obszarów, obiektów i urządzeń podlegających obowiązkowej ochronie oraz stanowiących infrastrukturę krytyczną, z ukierunkowaniem swych działań na wykrywanie zagrożeń (w tym zagrożeń terrorystycznych) i niedopuszczanie do ich eskalacji. Zakres i skuteczność działań w obszarze zagrożeń o charakterze terrorystycznym mogłyby być podniesione na wyższy poziom;
- Istnieje luka w obecnych rozwiązaniach, której wypełnienie może zwiększyć skuteczność SUFO w realizacji zadań antyterrorystycznych. Można to osiągnąć, wprowadzając rozwiązania o charakterze organizacyjnym, prawnym, ekonomicznym oraz dotyczącym procesu szkolenia i wyposażenia pracowników ochrony.

Rozdział pierwszy, zatytułowany „*Współczesne zagrożenie terroryzmem*”, **choć błędnie przez Autora** we Wstępie podany jako „*Współczesne zagrożenie terroryzmem a bezpieczeństwo Rzeczypospolitej Polskiej*” (s. 11 monografii) odwołuje się do zdefiniowania pojęcia terroryzmu. Wyjaśniono w nim jego istotę oraz przedstawiono typologię. Ukazano w nim genezę terroryzmu oraz towarzyszącą jej ewolucję metod i taktyki działania organizacji terrorystycznych. Dr Andrzej Czop wskazuje na globalizację zjawiska terroryzmu implikującą zagrożenie terroryzmem islamskim dla całego współczesnego świata, w tym Polski. Ważnym elementem pracy jest oceny stopnia zagrożenia terrorystycznego ze wskazaniem obiektów podlegających obowiązkowej ochronie, jako potencjalnego celu zamachu terrorystycznego.

W rozdziale drugim pt. „*Terror kryminalny*” zdefiniowano pojęcie terroru kryminalnego, wskazując różnice pomiędzy nim a terroryzmem. Ukazano terror kryminalny jako formę działania przestępczego zorganizowanych grup przestępczych i sprawców indywidualnych. Istotną częścią pracy jest studium wybranych przypadków aktów terroru kryminalnego w Polsce. Autor słusznie zauważa, że przedstawione działania zorganizowanych grup przestępczych i sprawców działających samodzielnie są identyczne z metodami stosowanymi przez grupy terrorystyczne.

W rozdziale trzecim pt. „*Zwalczanie terroryzmu w Polsce*” przedstawiono podstawy prawne systemu antyterrorystycznego w Polsce. Wskazano w nim instrumenty prawnokarne w ujęciu materialnym i procesowym. Przedstawiono także główne założenia *Narodowego Programu Antyterrorystycznego na lata 2015–2019*, który stanowi podstawę działań antyterrorystycznych Rzeczypospolitej Polskiej. Przedstawione przez Autora rozwiązania wprowadzone ustawą z dnia 10 czerwca 2016 roku *o działaniach antyterrorystycznych* stanowią istotne uzupełnienie skutecznego zwalczania i przeciwdziałania terroryzmowi w naszym kraju. Przedstawiono elementy systemu antyterrorystycznego Rzeczypospolitej Polskiej, ze wskazaniem poziomów oraz faz jego działania a także rolę i zadania poszczególnych służb i podmiotów.

Następny rozdział zatytułowany: „*Rola specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w zapewnianiu bezpieczeństwa terrorystycznego Rzeczypospolitej Polskiej*” wskazuje podstawy prawne działalności specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych. Charakterystyce poddane zostały wewnętrzne służby ochrony oraz przedsiębiorcy posiadający koncesje na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia z użyciem broni. Przedstawiono w nim zadania realizowane przez specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne, a także omówiono uprawnienia zatrudnionych w nich kwalifikowanych pracowników ochrony. Pan dr Andrzej Czop poddał analizie i ocenie plany ochrony wybranych obiektów podlegających obowiązkowej ochronie określające zadania i metodykę realizacji zabezpieczenia. Habilitant słusznie zauważa, że obiekty, które mimo zagrożenia atakiem terrorystycznym chronione są przez niemające statusu SUFO firmy ochrony osób i mienia bądź przez SUFO, lecz przy wykorzystaniu osób niewpisanych na listę kwalifikowanych pracowników ochrony (s. 189-193 monografii). W dalszej części dokonano krytycznej oceny procesu szkolenia kwalifikowanych pracowników ochrony, zarówno na poziomie podstawowym, jak i doskonalącym (s. 209-213 monografii). Ponadto omówiono formy nadzoru sprawowanego przez państwo nad działalnością SUFO.

Rozdział piąty pt. „*Ocena poziomu przygotowania SUFO i wyszkolenia kwalifikowanych pracowników ochrony pod kątem realizacji zadań antyterrorystycznych*” stanowi w mojej ocenie najbardziej wartościową część monografii habilitacyjnej. Zaprezentowano w nim wyniki badań sondażowych przeprowadzonych przez Habilitanta techniką wywiadu eksperckiego. Wskazany powyżej materiał zawarto w podrozdziale 5.2. zatytułowanym: Wyniki badań metodą sondażu diagnostycznego – techniką wywiadu eksperckiego (s. 226-275 monografii). Na podstawie badań własnych a także przeprowadzonej dogłębnej krytycznej analizy regulacji prawnych związanych z funkcjonowaniem specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych wypracował bardzo ważny wniosek dla bezpieczeństwa państwa: „***obecne przygotowanie SUFO oraz zatrudnionych w nich kwalifikowanych pracowników ochrony nie zapewnia pożądanego poziomu zabezpieczenia obiektów, obszarów i urządzeń zagrożonych atakiem o charakterze terrorystycznym***”.

Wobec powyższego Habilitant przedstawił propozycje rozwiązań mogących podnieść poziom przygotowania specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w obszarze realizacji zadań antyterrorystycznych (s. 276-284 monografii).. Propozycje te mają charakter: normatywny, ekonomiczny, organizacyjny oraz dotyczą procesu szkoleniowego i wyposażenia pracowników ochrony.

W zakończeniu dzieła Habilitant odnosi się do sformułowanych hipotez i wyników ich weryfikacji w procesie badawczym. Pozytywna weryfikacja hipotez cząstkowych doprowadziła

do potwierdzenia słuszności założonej hipotezy głównej, że możliwe i potrzebne jest wprowadzenie rozwiązań ukierunkowanych na zwiększenie roli specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w zapewnianiu bezpieczeństwa w obszarze zapobiegania terroryzmowi w Polsce.

Konkludując: Habilitant poddał wnikliwej analizie aktualny problem badawczy odpowiadając na pytania i weryfikując założone tezy. Należy wyraźnie zaakcentować, że autor, opracowując temat *Rola specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w przeciwdziałaniu zagrożeniom terrorystycznym w Polsce*, korzystał ze swoich doświadczeń zawodowych, dobrze opracował metodologię co jest bardzo istotne w procesie badawczym. Z dużą łatwością porusza się w niełatwej dyscyplinie związanej z naukami o bezpieczeństwie.

W oparciu o warstwę merytoryczną i metodologiczną osiągnięcia naukowego oceniam je pozytywnie.

Wniosek końcowy

Habilitant posiada duże doświadczenie dydaktyczne, naukowe oraz organizacyjne w opracowywaniu i konstruowaniu planów kierunków studiów. Posiada znaczną praktykę w sporządzaniu ekspertyz i audytów bezpieczeństwa, organizowaniu konferencji naukowych, programów dydaktycznych oraz planów nauczania. Ma ogromne doświadczenie w prowadzeniu zajęć z takich obszarów jak: strategia zapobiegania przestępczości; taktyka i technika detektywistyczna; administracja publiczna; systemy obronne wybranych państw; podstawy kryminologii i kryminalistyki; postępowanie karne i w sprawach wykroczeń; policja w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego państwa; przestępczość zorganizowana; stany nadzwyczajne; udostępnianie informacji publicznych.

Wysoko oceniam osiągnięcia oraz istotną aktywność naukową, dokonania organizacyjne i dydaktyczne Habilitanta, jak również rozprawę habilitacyjną zarówno z metodologicznego, jak i merytorycznego punktu widzenia. W dużej części dorobek Habilitanta jest oryginalny, twórczy i jest znaczącym wkładem w rozwój w dziedzinie nauk społecznych, w obszarze zainteresowań dyscypliny nauki o bezpieczeństwie. **Doktor Andrzej Czop spełnia warunki i wymagania określone w art. 219 ust. 1 pkt 2, ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 30 sierpnia 2018 r., poz. 1668).**

W związku z powyższym wnoszę o dalsze procedowanie w postępowaniu habilitacyjnym.

.....
dr hab. Marek Cupryjak